

1981, 1. července – Sdělení VONS č. 255 „Jiří Gruntorád bude souzen“ o plánovaném soudním jednání u Městského soudu v Praze s Jiřím Gruntorádem obviněným z trestného činu podvracení republiky.

Ve dnech 6.–9. července 1981 má u Městského soudu v Praze ve Spálené ulici v místnosti č. 56A v prvním patře proběhnout hlavní líčení s osmadvacetiletým Jiřím Gruntorádem, který je od 17. prosince 1980 ve vazbě v ruzyňské věznici (viz naše sdělení č.)¹.

Městský prokurátor JUDr. František Kubát ho žaluje z trestného činu podvracení republiky podle § 98/1 tr. z.

Skutečným motivem trestního stíhání Jiřího Gruntoráda je zřejmě jeho ediční činnost, kterou konal mezi mladými lidmi. Šlo o rozšiřování literárních textů, které přesahovaly rámec úředně produkované literatury, tedy o kulturní činnost obdobnou působnosti edic Petlice či Expedice. Obžaloba však pro rozptýlení kompetentní pozornosti podsouvá obviněnému celou řadu dalších aktivit, které se snaží subsumovat pod pojem podvracení republiky. Tak např. z tříště nepodstatných poznatků dovozuje obžaloba, že se obviněný „zejména angažoval při vydávání“ neoficiálního časopisu FORUM, že „se v rámci své činnosti podílel na rozmnožování a na rozšiřování tzv. Hnědé knihy (jedná se o sborník dokumentárních materiálů o soudním procesu s hudebníky Plastic People a DG 307 – pozn. red.)“. Již ze samotné obžaloby vysvítá, že evidentně zcela nedoložená jsou další obvinění: „Obviněný pravidelně sledoval vysílání rozhlasových stanic ‚Hlas Ameriky‘ a ‚Svobodná Evropa‘. „Obviněný Gruntorád udržoval písemný styk se stanicí ‚Svobodná Evropa‘.“²

Pro obě tato tvrzení – jak vyplývá ze spisu – neexistuje žádný písemný doklad ani svědecká výpověď, a vzhledem k tomu, že obžalovaný v celém přípravném řízení nevypověděl vůbec nic, je zjevné, že jde o čistou konstrukci; nehledě na problematičnost trestnosti věci samé. Totéž platí také o tom, že „obviněný se dále podílel na shromažďování údajů o vyšetřování a trestním řízení

různých osob a získané informace poskytoval VONS“, či „aktivně se podílel na činnosti VONS“. ³ K tomu musíme podotknout, že žádný z členů VONS nebyl k případu Jiřího Gruntoráda vyslýchán; ostatně o legalitě VONS a jeho činnosti nelze pochybovat již vzhledem k tomu, že je členem Mezinárodní federace pro lidská práva, organizace s poradním hlasem v OSN.

Zaujatost obžaloby je vidět i z toho, že její formulace „obžalovaný měl vůči trestnímu řízení zcela negativní postoj a v průběhu přípravného řízení se choval tak, jak nabádá jeden z protistátních letáků ‚Poučení I.‘ ... s obviněným nebylo možno navázat žádný kontakt a ke své trestné činnosti ani nevyprávěl. Obviněný na svou obhajobu nic neuvedl...“ a „vyšetřování bylo ztíženo tím, že řada osob, které byly slyšeny jako svědkové, využila zcela nebo částečně svého práva odmítnout svědeckou výpověď ve smyslu ust. [§] 100/2 tr. ř.“ ⁴ jsou jasným dokladem, že využití zákonných práv obviněného a svědků nevyprávět sugeruje prokurátor jako eventuální přítěžující okolnost pro obžalovaného. (V klimatu, v němž v současné době politické procesy v ČSSR probíhají, je to vysoce pravděpodobné.)

Do stejné kategorie výroků, jako jsou výše citované, patří i tvrzení v pasáži obžaloby, zabývající se Gruntorádovou ediční činností, kde jsou autoři, vydávaní Gruntorádem, označeni takto: „Většinou se jedná o signatáře Charty 77, což samo o sobě upřesňuje charakteristiku a způsob nazírání těchto autorů.“ ⁵ V tomto výroku spatřujeme pokus vytvořit precedens pro paušální postih skupiny osob, jež pouze využily svého ústavou zaručeného petičního práva.

O průběhu a výsledku procesu budeme informovat.

Informace o Chartě 77, r. 4, 1981, č. 7, s. 2–3.

POZNÁMKY

¹ Čísla předchozích sdělení VONS, vztahujících se k případu Jiřího Gruntoráda, zde nejsou uvedena, jedná se o sdělení č. 225 a 228, dokumenty

č. 226 a 229. Později se mu věnovala též sdělení č. 256 a 276, dokumenty č. 257 a 277, dále viz dopis VONS švýcarskému výboru AIDA obsahující poděkování za jeho aktivitu v boji proti politické perzekuci v Československu, informaci o zásahu proti Ludvíku Vaculíkovi a o uvěznění Jiřího Gruntoráda ze 14. 3. 1981, dokument č. 1164, a poselství VONS účastníkům demonstrace ve Stockholmu ke 13. výročí okupace Československa obsahující informaci o stoupající perzekuci obránců lidských práv a non-konformních občanů v Československu s uvedením případů Rudolfa Battěka a Jiřího Gruntoráda ze 7. 8. 1981, dokument č. 1167.

- ² Přesné znění citací je: „V poslední době se obviněný zejména angažoval při vydávání poslední formy antisocialistické nelegální publikace ‚FORUM‘, která je svým obsahem rovněž zaměřena proti socialistickému a [sic] státnímu zřízení a vedoucí úloze KSČ. [...] Obviněný se v rámci své činnosti podílel na rozmnožování a rozšiřování tzv. ‚Hnědé knihy‘. [...] Obviněný pravidelně sledoval vysílání rozhlasové stanice ‚Hlas Ameriky‘ a ‚Svobodná Evropa‘. [...] Obviněný Gruntorád udržoval písemný styk se stanicí ‚Svobodná Evropa‘ a s jejím spolupracovníkem Karlem Kynclem.“ Obžaloba J. Gruntoráda vznesená městským prokurátorem v Praze 10. 6. 1981 je uložena in: ABS, vyšetřovací spis k případu Jiřího Gruntoráda, sign. V 33827 MV; též LP, Sb. VONS, inv. č. 106, sign. I/6, kart. 23.
- ³ Přesné znění citací je: „Obviněný Jiří Gruntorád je signatářem ‚CH 77‘ a aktivně se podílel na její činnosti i na činnosti tzv. ‚Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných‘ (VONS). [...] Obviněný sám dal VONS k dispozici údaje o svém předchozím odsouzení v r. 1980 [správně 1979], kdy byl stíhán pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6b zák. č. 150/69 Sb., které zpracoval a poskytl ke zveřejnění.“ Tamtéž.
- ⁴ Přesné znění citací je: „Obviněný měl vůči trestnímu řízení zcela negativní postoj a v průběhu přípravného řízení se choval tak, jak nabádá jeden z protistátních letáků, a to tzv. ‚Poučení I.‘, který obviněný rozšiřoval a který je součástí vyšetřovacího spisu (sv. č. 3, č. 1. 27). S obviněným nebylo možno navázat žádný kontakt a obviněný ke své trestné činnosti ani nevypovídal. Obviněný na svou obhajobu nic neuvedl a vznesené obvinění pouze označil za konstrukci pracovníků bezpečnosti. [...] Vyšetřování bylo ztíženo tím, že řada osob, které byly slyšeny jako svědkové k trestné činnosti obviněného Gruntoráda, využila buď zcela, nebo částečně svého práva odmítnout svědeckou výpověď ve smyslu ust. § 100/2 tr. ř.“ Tamtéž.
- ⁵ Přesné znění citace je: „Většinou se jedná o signatáře ‚CH 77‘, což samo o sobě upřesňuje charakteristiku a způsob nazírání těchto autorů.“ Tamtéž.